

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Égész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztély Pál urak kereskedésében, hol egyes számmok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordantca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 8t hasábos garmond sorért 6kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: akadémiaválsban, Demjén László könyv- és Keresztély Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutca 60. sz.), Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse öf. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2.). Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart. Nyitólár díjak: sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről szerkesztőséghez küldendők be.

Közjogi vallomások.

II.

+ Multkor érintettük, hogyan tartott unió eszméivel Baritui, a teljes autonomia zászlója alatt a romanizálás felé, csak hogy a germanizálás veszélyét kikerülhesse. Mielőtt erről bővebben szólnánk, lássuk mit mond a Reichsrathba mentelről.

B. senkit sem biztatott a Reichsrathba mentelre, sőt, a míg saját nemzetfelei őt földre nem tiporták, arra működött, hogy ne menjenek a birodalmi tanácsba. Ő ugyan nem tartotta bűnnek a központi parlamentbe részvételt; de akkor politikai hiba volt oda menni. Mindeuknak azt mondották, „valamint az ösök, úgy ő is a birodalom egysége mellett áll, ezt az egységet pedig nem képzelhetjük központi törvényhozás nélkül.“ Azonban ellenez mindenféle nivelláló centralismust, akár a németesítés, akár a magyarosítás forrásából eredjen az. Ez okon küzdött ő Erdély, (országunknak „*tieri nostre*“-nak nevezi) autonómiajért, vagy a mint akkor azt kifejezni szokták volt: „Erdély történelmi politikai egységeért.“ A birodalom egysége az ország elegendő széleskörű autonómiajával nagyon jól összeegyeztethető; így hitte B. akkor és hiszi ma is. Elvben tehát ki akarta jelenteni, hogy elismervén a birodalom egységét, készek a centralis parlamentbe belépni, de csak azután, ha a birodalomhoz való viszonyok itthon rendezettek; ha megújítják a reformált és megbővített Lipót-hillevél; csak azután, ha a román, mint országos politikai nemzet ismét beléphet Erdély államszerkezetébe. A kormány sem sürgette a belépést, mások sietteték, mi okból majd elmondja.

Baritui ezen revelatioiból kettő tűnik ki, az, hogy a birodalmi tanácsba akart menni, de csak később, — s hogy olyan uniót akart, mely az autonomia teljességének czége alatt minden kapcsolatot szétszakított volna s Erdélyt, bár későbbre, de a bécsi birodalmi tanácsba vezetni vala. Annyiban igaz van B.-nak, hogy e szerint rágalmazzák őt azok, kik azzal vádolják, hogy az unio hive volt valaha; — beszélni beszélhetett ugyan arról Maagereknek is, másoknak is, hanem a szó elrepül, s a ki, mint B. tevé, a legutolsó gy.-fejérvári román értekezleten is egy létezőt perorált a föltételes aktivitás, és a föltétlen passivitas mellett, attól a szavakat nem szokás igen sokba venni.

B. fennidézett nyilatkozataiból kiviláglik, hogy ő a Gesamtmonarchia centralis parlament nélkül nem is képzelhette; ő tehát csak azért nem akart Bécsbe felsietni, hogy N.-Szebenben újra szervezhessék az erdélyi nagy fejedelemséget; de az ellen semmi kifogása sem lett volna, ha utóbb a politikai román nemzet követeket küld a skotkapu-előtti palotába, csak hogy előbb a romanismus gyümölcsseit akarta volna szárazra emelni, elrakni.

B. attól tartott, hogy Erdélyből német provincia lesz, kivált midőn az osztrák császár Frankfurtra gyűjté a német fejedelmeket. Alcászkodik. Nem félt, nem félhetett. Alig értesült az európai diplomatia Schwartzberg hg eszméjéről, mely a Gesamtösterreichal akart az osztrák hegemonia alatt álló német bundba belépni, s így egy 70 — 80 millios államszövetséget alkotni, — már legelső sorban Anglia, Franciaország és Oroszország tiltakoztak e törekvés ellen; hogy Poroszország sem helyeselte ezt, azt ma már fölösleges ad oculos bizonyítani. A frankfurti oldalról tehát B. Erdély germanizálásától nem tartott.

De mi azt állítjuk, hogy ez eszmétől nem is tartott, különben nem vitatná ma is a bécsi centralis parlament üdvösségét azon kikötéssel, ha a román aspirációk előbb ide lenn kielégítést nyertek volna. A germanizálás vegmühelye itt volt, oda elmenni B. nem tartotta volna bűnnek. Világos, hogy más cizékat hajhászott s bár a monarchia egységének hive gyanánt óhajta szerepelni ma is, aligha nem vonta be calculusába annak lehető felbomlását is; a mikor azután a meg nem németesített, de magyarból megrománosított Erdélyből is esetleg egészen más államalakulási objectum támadhatott volna. Az efféle törekvés ott az Aldunánál még élénk emlékekben él, bár a Bratianok letűntek s a Rosettik elvándoroltak. Tévedhetünk, mert senki sem csalhatlan, hanem nekünk ny látszik, hogy az a B.-féle politika most csak irányt és czélpontot változtatott: akkor Schmerlingnek segítettek a chaos csinálásban, mert hát a zavarosból sokat véltek kihalászhatni; mióta az államközi helyzet a dualisticus kiegyezéssel tisztult, ismét a zavart szeretnék előidézni, az erdélyi autonomia, rendi remissentiák és hübris emlékek, kiváltságok föllevenítése által; akkor az abszolút Ausztria ment voléel kísérleteivel az ör-

vény szélére: most az alkotmányos Magyarország Ausztriát szeretnék azon ingoványra csalogatni hol a nemzetiségi absurditások feneketlen mélysége nyelne el a magyar állam alapszlopait, hogy némelyek azokra egy új, sokáig virágzó Velence fölépíthetőségét próbálghassák.

Rég óta játszanak B. urék e kártyákkal, már a hátukról is ismerik a figyelők, igen a tromfokat is; tudja azt már mindenki hogy az az unio, a melyet Baritui és felei akarnak — az unio megsemmisítésével: Erdély elválasztása, a rendiség feltámasztása, vagy is a magyar democrata állam megfontása; ez okból és czélból lettek volna B. urék hajlandók még a Reichsrathba is elmenni, csak hogy a romanizálás alapjait előbb megvethessék egy román nagyfejedelemség — azután Dacoromania számára; mert hisz a bécsi Reichsrathba elmenetel Magyarország állami halálát jelentette — s B. ezt még sem tartotta volna bűnnek, ha előbb, cserébe Erdély Magyarországtól elszakított volna. Ez nem revelatio.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Belgrád. Bolgár küldöttségek is érkeztek az ünnepélyre — oroszok még egy sem, csupán Dolgorucki hg jött meg.

Bécs. Bismarck jelen lesz a császárok találkozásánál. Állítólag azért vonakodott, mert nem helyesli a függő kérdések, mint Észak-Schleswig és a hannoveri királyi házvaló kibékülés szönyegre hozatalát.

Legujabb táviratok.

Karlovicz, aug. 21. déli 12 óra. A követek engedni nem akarván, tegnap panaszoltak a királynál, táviratilag az akadályok elhárítását kérvén. Ma a congressus feloszlattott.

Karlovicz, aug. 21. A királyi biztos meghagyására a congressus megnyitására vonatkozó mindennemű tárgyalás félbeszakított s a congressus tényleg feloszlottnak tekinthető.

Ujvidék, aug. 21. Mollinary altábornagy ma délen Péterváradról Pestre utazott.

Zágráb, aug. 21. Prica, a kormánygyűlés az idő szerinti vezetője általános elterjedt hír szerint beadta lemondását.

Zágráb, aug. 21. Az országgyűlés elhatározta, hogy fel fog irni a rakovici zendülésben kompromittáltak és elitettek általános megkegyelmezése ügyében. — A határvidéki erdők eladása ellen tiltakozás fog emelteni s az eladás ellenőrzése kértik a horvát országgyűlés által.

Belgrád, aug. 21. Victor Emánuel barátsága jelölül a sz. Lázár és Mauritius rendjeleket küldötte meg Milán fejedelem számára.

Belgrád, aug. 21. Milán fejedelem anyja ide érkezett. A miniszteri névsor már végleg meg van állapítva. E szerint Blaznavác lenne az elnök és hadügy miniszter, Krestics pedig külügyminiszter.

Prága, aug. 21. A „Politik“ szerkesztőségének és kiadó-hivatalának összes személyzete a büntetőtörvénysek elé idéztetett. Palacki a vizsgálóbíró jelenlétében egy negyed óráig érkezett Skeischowskival.

Berlin, aug. 21. Az ausztriai császár látogatásának tartalma hat napra van bejelentve. Félhivatalosan megzafolatlik azon hír, mintha az ausztriai és orosz császárok a weimari udvart együtt megakarnák látogatni.

London, aug. 21. Tulzottnak nyilvánítatik azon hír, mintha az egyiptomiak betörték volna Abyssiniába. — Belfastban valamivel osendesült az izgatottság. Számos lovasság érkezett oda.

Madrid, aug. 21. A madridi radikálisok választói gyűlekezetében Zorilla kifejté programját, — azon abszolút szükségességből indulva ki, hogy az alkotmány által biztosított személyes jogok fenntartassanak. A kormány törvényjavaslatokat terjesztend a cortes elé, melyek a forradalom összes vívmányait magukban foglalják, azon reményben, hogy a radikálok azokat megvalósítandják. A kormány mindazt kívánni fogja, a papágtól, a mit töle a civilizációnak kívánnia kell, — úgy annak egyuttal szabadságot és függetlenséget biztosítván. A kormány nem fog késlekedni a súlyos pészügyi helyzet megoldásához kezdeni; az megtakarításokat igér; valamint intézkedéseket a rend és erkölcsiség helyreállítására, és nemzetgazdászati ügyekből sohasem fog kabinet-kérdést csinálni. A kormány a pártok (kivált az alphonzisták) kihágásai ellen szigoruan alkalmazandja a törvényt, és semmiféle esendzavarást nem türend meg. Zorilla e szavakkal végzi: „Éljen a forradalom! Éljen a szabadság! Beszéde nagy tetszéssel fogadtott.

A fumei tengerész akadémiákról.

Fiumében tulajdoképen két-és pedig egy hadi és egy kereskedelmi tengerészeti iskola van, melyeknek czéljaik teljesen különbözök.

A cs. és kir. hadi tengerészeti akadémiának felvételi programja, mely a cs. és kir. hadügyminiszterium felügyelete alatt áll, a következőleg hangzik:

A cs. és kir. tengerészeti akadémiába való felvétel iránt az illető folyamodványok minden évben okvetlenül június végeig terjesztendők elő a közös hadügyminiszterium tengerészeti osztályához. E folyamodványok keltekei: a keresztelő vagy születési levél, az oltási bizonyítvány, a testi épségre vonatkozó bizonyítvány, egy magasabb rangu katonai orvos által kiállitva, végre a folyamodó utolsó iskolai bizonyítványa. A felvételi feltételek: 1) az elért 13 és tul nem haladott 15 évkor 2) hogy az illető jó sikerrel végezte légyen, valamely teljes alreáltanoda 3-dik osztályát, vagy valamely al- vagy reálgymnasium 4-dik osztályát; 3) a szükséges testi épség és 30 hüvelyknyi látávólság; 4) hogy a felvételi vizsgálat kielégítő sikerrel kiállitotta légyen. Utóbbinál a következő kívántatik; a) hogy a német nyelvet folyékonyan és tisztán beszélje, hogy ugyanannak írásában elég biztos és egy nyelvtani, mint ortografiai hibáktól mentve legyen s sz interpunctatiokat teljesen értsé;

b) hogy a földrajzból általános átnézettel birjon, egy a földnek felülete mint annak természetes és politikai beosztásáról, hogy a népek és főleg Ausztria-Magyarország történetéből a legfontosabb eseményeket tudja és azok chronologiai összefüggését ismerje.

c) Hogy a mennyiségtanba jártas legyen és tudjon meg nem nevezett és megnevezett egész számokkal, továbbá közönséges és tizedes törtekek számolni, valamint hogy gyakorlatossággal birjon a legfontosabb practicai számműveletekben, beleértve a hármasszabály, s a kamat és társas számadásokat is; továbbá hogy gyakorlott legyen a betűszám tan műveletében, a zárjelek felbontásában az egész-és törtszámok hatványozásában a négyzet- és köbgyökök kivonásában s végül az első fokú egyenletek megoldásában egy ismeretlen mennyiséggel. — A felvételi vizsgálat Fiumében tartatik meg a cs. és kir. teng. akadémia parancsnokságánál, közvetlenül az iskolaév beállta előtt, végis minden év septem-ber havának végnapjaiban. — A végleges felvétel ezen vizsgának sikerétől függ. — Az egész vagy félben ingyenes helyek adományozása a közös hadügyminiszterium előterjesztése alapján ő felségének elhatározásától függ.

A fideses növendékekért járó díj évi 551 frt 25 kbrban van megállapítva: azon növendékek, kik félingyenes helyekre vétettek fel, az érintett összegnek felét tartoznak fizetni, és pedig két egyenlő részletben, minden october 1-én és april 1-én a cs. és kir. ten. akadémia parancsnokságának kezéhez. A tengerészeti akadémia ez összeg feleiben az illetőket teljesen ellátja élelemmel, ruházattal: részesíti az oktatásban, valamint hogy a szükséges taneszközökkel is ellátja. A kielégítő sikerrel végzett 4 évi tanulmány befejeztével az illető növendékek hadapródkká nevezetnek ki a cs. és kir. hadtengerészet-hez; s azok, kik egész ingyenes növendékek voltak, teljesen ruházattal is láttatnak el. Növendékek, kik félingyenes helyet élveztek 140 forint ruházati pótlékban részesülnek. A fizetéses növendékek a hadaprosi ruházatot sajátjukból kötelesek fedezni. Azon növendékek, kik a 4 évi tanulmányt nem végezték kielégítő sikerrel, azon esetre, ha fizetéses vagy félingyenes növendékek voltak, visszaadottnak szülőknek, ha csak ezek nem kívánják, hogy a hadtengerészet valamely hadcsapatjához osztassanak be az előirt hadköteles időre, mi az egész ingyenes növendékeknek okvetlenül megtörténik.

A m. kir. kereskedelmi tengerészeti főtanoda közvetlenül a kir. tengerészeti hatóság felügyelete alatt áll és két évi tanulmányra oszlik. Czélja: megfelelő elméleti és gyakorlati oktatásban részesíteni mindazokat, kik a tengerészeti pályára szánják magukat. Ez iskolában képezetnek ki a hajókapitányok és hajóhadnagyok, természetesen kereskedelmi hajókra, valamint a parti-hajózás körül alkalmazott hajóvezetők.

A tanoda igazgatója: Corte Domini Vincze. Köteles tantárgyak: Az olasz és angol nyelv, mennyiség-tan, mértan, földrajz, hajózáti csillagászat, (elemi természettan és elemi) géptan, hydrografia, tengerisme (a tenger fizikai és légtüneti ismerete), hajószámviteltan, kereskedelmi, tengerészeti és váltófogtan, kötéltzet és hajórészlettan, hajóvezénylet, hajózáti egészségstan, szolgálat, hittan. Nem köteles tantárgyak a magyar és horvát nyelv. Gyakorlati oktatás: vitorlakezelés, evezés, és esetleg gyakorló utazás. Az említett tantárgyak közül esik az első tanévre: olasz nyelv, földrajz, mennyiség-tan, rajz, szépirás, magyar és horvát nyelv.

A második tanévre: angol nyelv, hajózáti csillagászat, mennyiségtan, mértan, olasz nyelv, hittan, kereskedelmi, tengerészeti és váltó jogtan, hydrografia, földrajz, hajóvezénylet, tengerisme, természettan, géptan, hajó számviteltan, hajózáti egészségstan, kötéltzet-és hajórészlettan, révkalauzi szolgálat, magyar és horvát nyelv, szépirás.

Mindkét tanulmány october 1-én veszi kezdetét és julius végével fejeztetik be.

Az első évi tanulmányba felvétetnek mindazok, kik

az olasz nyelvből, továbbá a közönséges számtanból az előirt vizsgálatot sikerrel állják ki.

A második évi tanulmányba felvétetnek mindazok, kik az első évi tanulmánytan tantárgyaiból jó sikerrel állják ki a felvételi vizsgálatot, valamint az oly ifjak is, kik valamelyik reáliskola vagy reálgymnasium két első tanulmányát jó sikerrel végezték s az olasz nyelvből eléggé gyakorlatosságot mutatnak. Utóbbiakról nem kívántatik semminemű vizsgálat.

Az oktatás ingyenes, sőt a hazai ifjak (200 ft.) ösztöndíjakat is nyerhetnek.

Az ezen iskolát látogatók azon előnyben részesítetnek, hogy már az első két évi (tehát nem az előirt 4 évi) hajózás után bocsátottnak a hajóhadnagy vizsgálatokra.

Az ifjak ellátása saját költségükön magánháznakál történik.

Bővebb felvilágosítással az iskola igazgatósága mindenkor szívesen szolgál.

Az első angol választás a titkos szavazási törvény szerint.

(A „Daily News“ után.)

A pontefracti küzdelem oly esemény, melynél sok különös — politikai ügy, mint személyes — körülmény összehat, hogy azt, érdekessé és fontossá tegye. Ez az első választás, melyet a titkos szavazási törvény szerint kell eldönteni. Tán érdemes megjegyezni, hogy Mr. Childers, ki az első angol politikus a ki választóinak az új rendszer szerinti választásra magát ajánlja, a parlamenti életben először azzal a beszédével vonta magára a figyelmet, melyet tizenkét évvel ezelőtt az alsóházban a titkos szavazás mellett tartott. Mr. Childers akkor még csak néhány hete volt a parlamentben. Ő a megelőző évben sikertelenül küzdött Pontefract képviselőteért, de azután kérvény alapján sikerült neki székéből kivetni ellenfelét s ujólág fellepvén mint jelölt a mezővárosban (borough) meg is választott. A titkos szavazás kérdése akkor némileg elnyomott állapotba esett a házában is, az országban is. A parlamenti reform általános kérdése foglalván el az emberek elméjét s a közvetlen agitációnak ez volt egyetlen tárgya. Berkley Henrynek „évi titkos szavazási indítványa“ csaknem üres formássággá változott, kivéve, hogy Palmerston lord reudenes alkalmul használta egy kis könnyű tréfára és ártatlan nevetségessé tételre. Mr. Childerst alig ismerte a ház, mikor felkelt, hogy előadja komoly és erélyes beszédét a titkos szavazás mellett. Ez egy alkalomra legalább egy élettel-ten és látszólag czéletalan vitát némi lelkes valóságággá változtatott. — E beszéd Mr. Childersnek bizonyos jelentőséget adott, vagy legalább is külön állóvá tette egyéniségét s őt ismert emberré tette. Némileg furcsa, hogy az ő hivatal vállalása s ennek folytán választóira való hivatkozása ad alkalmat az első küzdelemre, melyet a titkos szavazás fog eldönteni.

E választás, melynek holnap kell eldőlnie (i. e. aug. 15-én) egész jellemében új, megnyitó szertartásától kezdve. A régi formák mind eltűntek. A bandák a zászlók, a jelölteknek a választási emelvényhez való vitele kocsikon, melyeket fehér lovak húznak, s lóhátas és gyalog pártberek kísérnek, az ékítmények, a nyitott korcsmák az ömlő ser, mindezek s választási szertartásaink nagy része már régebben elévültek. De még megvoltak az emelvények, még megvolt a politikai satornákai látványa hol a versenyző jelölteknek redkettő kellett magukat ordítani a zajongó tömeg előtt még pedig a leghalványabb lehetősége, vagy reménye nélkül annak, hogy bár barátjaik is meghallanak beszédjüket, kik közvetlenül közelébe álltak körbe. Most már ennek vége. — Nem lesznek többé a tömegnek versenyt ordítási, nem lesz több alkalom a záptojásokkal való lövöldözésre, vagy a zengő ajku szónoknak döglött macskarepüléssel való buzditásra. Hétfőn Pontefractban a kijelölésnek egészen új neme kezdődött. A szavazási elnök és jogi tanácsadója ott ült a város háza termében tizenegyötty egyig Mr. Childers, ajánlója és az ajánlás támogatója (a proponens és secundans) kíséretében nyugodtan besétált s átnyujtott egy iratot, melyen a mezőváros két választója van aláírva s ehhez beleegyezését adja, vagy is a beadványt hátrairatozza több más választó, kik a nagyon tiszteletre méltó Childers Hugo Culling Eardley urat kijelölik „mint alkalmas személyt arra, hogy a nevezett mezőváros nevében a parlamentben tag gyanánt szolgáljon.“ A másik jelölt is ugyanazon nyugodt egyszerű szertartáson ment át. — Mindegyik kis csapat, elvegezővén az előadásban szerepét eltávozott. — Ez volt a kijelölési nap dolga, mely forma talán ismét arra van desztinálva, hogy rövid időn ennél még valami egyszerűbb és alkalmasabbnak adjon helyet. Semmi nem lehetne üdvösebb és egyszerűbb, mint az ily módon behozott változás. A régi divatu kijelölés ép oly üres gondolat, hogy a jelöltek érdemeit és ékesszólását valóban összehasonlították és megmérte a tömeg, már régen elenyészett a közfelfogásból. A két politikai pártnak összehozása csak tolongást és háborgást okozott; s valójában gyakran volt oka a vérontásnak. Mindig nyers, versengő

és háborgó tüntetése volt ez a versenyző ellenpartoknak; gyakran változott vérengző kicsapongássá s több erőszakos haláleset szokta tragikussá tenni. A hétfői nyugodt, esendes szertartás egy lépés a művelődés útján.

A mi a jelölteké illik, kiknek sorsát holnap dönti el a golyóval való szavazás, arra nézve nem szükség sokat írni — az egyiket oly jól ismer mindenki, a másikat annyira nem ismer senki. M. Childers egy komoly, sőt serény és buzgó közigaz. kapacitás, a ki, akár dicserik az emberek akár ócsárolják, legalábbis nevet szerzett magának a hivatalban és hivatalon kívül. Szabadelvi ember s egyike azoknak, a kik oly kiváló odaadással vannak a szabadelvi vezér iránt. A napi emelkedő, vagy másodrendű államférfiak homlokán az első sorban szép helyet foglal el, azon emberek közt, kiknek talán csak időre és alkalomra van szükségük, hogy a legmagasabb állások beföltésére is képeseknek bizonyuljanak. Egyike a hivatalban a legifjabb államférfiaknak s ennél fogva minden tekintetben olyan ember, a kinek bizton jósolhatunk ki-váló és hasznos pályát. Pollington gróf, a conservatív jelölt, fia Mexborough ir főrendű grófnak, a ki Pontefract mezővárosát 1835—1847-ig képviselte. Pollington lord most mintegy 29 éves ember s a mennyire mi tudjuk, a politikában nem tüntette ki magát. Igénye, azt kell hinnünk, örökösödésen alapszik. Minthogy atyja és nagyatyja Pontefractot képviselték, ő alkalmasint azt hiszi, hogy neki is multhatlan Pontefractot képviselni kell.

Ennél fogva, a mint a conservatív kengyelűtő meghívta, a postán rohanva jött Nancyból — „jeladásra odahagytam Nancyt“ éneklő Dibdin matrózra, kinek szavait Pollington lord is idézhette volna — azon czéleből, hogy magának stentori hangot adjon. És ő lórság politikai bölcsességének azon példái, melyek a fülekbe és nyomdákba eljutottak, nem is keltenek nagy sajnálkozást az emberekben, hogy szavai közül miért nem lett többnek is ez a sikere. Lord Pollingtonnak különösebben semmi mondani valója sem volt a kormány és a szabadelviük ellen, kivéve, hogy illusztrálta ismét azon humoros történetét, melyet alkalmasint Franklin mondott, hogy: „Elég soká volt már ön kapitány“ Lord Pollington azt gondolja, hogy mivel a liberálisok az utóbbi öt év alatt monopolizáltak a hatalmat, ideje most már, hogy a hivatalból kibillentessenek. Ő az állam és egyház egységének barátja. Azt mondja, hogy a parlament némely tagja „megtámadták“ ő felségét, a királynét s ennél fogva, azt gondolja, hogy neki az alsóházban kell őt védelmezni. A titkos szavazást úgy tekinti, mint oly eszközt, mely az embereknek alkalmat ad „egyfelé szavazni s azt mondani hogy másfelé szavaztak.“ De rögtön eszébe jutott, hogy olyan választó közönségnek beszél, mely közvetlenül mindjárt alkalmazni fogja a titkos szavazást, s ennél fogva sietett kifejezni meggyőződését, hogy Pontefract népet meg a titkos szavazás sem ronthatja meg és bármint tegyenek is mások, ők igazak és becsületesek lesznek egy ember iránt mind a két oldalon. Többet nem igen lehetett összeszedni ő lórsága beszédéből, mert azt csaknem fölöslegesnek látszik megemlíteni, hogy átment arra a régi történetre, hogy Mr. Gladstone egy olyan aljas könyvből idézett, melyben köztársasági elvek voltak. E történetet oly biztosan elő kell hozni gyeage tory szónokok bizonyos osztályának, mint a mily bizonyosan el kell mondani, egy-egy borzadalmas vén tréfát a hanyalló „tréfás emberek“ bizonyos osztályának a vidéki sörházakban. — A négy-

levelű löhernek titokzatos és jótékony befolyása nem nagyon szembetűnő az ily nemű szónoklatban. Mi azt merjük hinni, hogy Pontefract választó közönsége képes lesz ellenállni a titokzatos varázsnak. Egy elszánt fiatal lady egy skót nótában kijelenti, hogy bizonyos sürgötés kértől el nem fogadna, „bár végkép kihalna az emberi nem, és egy se maradna csupán ő velem.“ Nem akarjuk azt mondani, hogy Pontefract választói csak ily viszonyok között fogadnák el Pollington lordot, de bizonyára kevés eshetőséget látunk, hogy őt választásuk meg, holott egy olyan jelölt néz e képviselőség után, mint Mr. Childers.

KÜLFÖLDI HIREK.

Azt várják, hogy a francia területnek a németek általi teljes odahagyása 1873. május körül fog végbemenni.

A Marne és Haute-Marne megyék arra hívták fel, hogy az ősi hadgyakorlatokra összegyűjtött nagyobb számú német csapatok ellátásáról gondoskodjanak. Marquis Vogue konstantinápolyi francia követ Thierssel egy óráig tartó beszélgetést folytatott. Az általa adott felvilágosítások kielégítőnek tekintettek, és Thiers és a követ igen szívesen hangulatban váltak el egymástól. Vogue szeptember 20-ika táján fog Konstantinápolyba visszatérni. Az elnök Reffye ezredesnek a becsület legió középkeresztjét adta.

Konstantinápolyból 19-ről jelentik, hogy Sadik pasa, ki 19-én reggel érkezett meg oda Smyrnából, pénzügyministerré nevezték ki. A nagyvezér engedélyt adott arra, hogy a ruméliai vasúvonalakból 205 kilométer forgalomba helyezzessék. A jelenleg üzletben levő vasúvonalak összes hosszúsága ez által 381 kilométerre emelkedik.

Mint Stuttgartból jelentik, a német birodalom koronahercege 19-én délelőtt Langenburgból Ulmba utazott el, hova 19-én estére érkezett meg.

A „Staatsanzeiger“ megemlíti a német koronaherceg elismerését a württembergi csapatoknak a szemléknél jó maguktartása iránt s ezt mondja: „Ezen egy illetemes bíró általi elismeretés méltó jutalom a fáradságos és erőfeszítő téli és tavaszi kiképzetésért.“

Stuttgartból jelentik, hogy a német birodalom koronahercege 19-én este Ulmba megérkezett; 20-án kelle megkezdődnie az ottani helyőrség feletti szemlének.

A király, miután egy napot Gijonban, s egy napot Oviedóban töltött el, 15-én délután Aviltebe érkezett s ott lelkesült fogadtatásra talált. 16-án hajón Ferrolba indult.

London, aug. 20. Egy belfasti sürgöny szerint a zavargások ott folyást tartanak. Minden bolt be van zárva. Valószínűleg az ostromállapot fog kihirdettni. A polgármester egy proclamatiót bocsátott ki, melyben tudatja, hogy a katonák parancsot kaptak a zavargókra lőni. Tegnap este öt óra körül meg. Külön rendőrcsapatok állítottak föl.

London, aug. 20. Belfastban folynak a zavargások és fenyegető jellegű kezdenek ölteni.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, augusztus 23. 1872.

— **Király ő Felsége** Ischlből aug. 22-ére érkezik Bécsbe, s ott marad 25-ig; 26- vagy 27-én visszamegy Ischlbe a német császár fogadására; szept. 4-én Berlinbe utazik. Ottani tartózkodása három napra van megállapítva. Berlinből egyenesen Pestre jó. — A királyné ő felsége szeptember végeig fons. gyermekeivel Ischlben marad, onnan Bécsbe megy, utóbb Budára jó, hol a karácsonyi sz. ünnepeket szándékozik tölteni.

— **A királyi trónbeszédet** — mint a „Reform“ tudja, — gr. Lónyay már elkészítette falusi magányában s felhozta Budára, hol a minisztertanácsok e hó 25-én kezdődnek meg.

— **Szent István napját** nagy ünnepélyességgel ülte meg a főváros. Az utcákat tömérdek nép lepte el, s a budai házak nagy része a főbb utcákon zász-

lókka volt díszítve. Már reggeli 6 óra után hosszú me- netekben vonult az ország minden részéből összesereg- lett idegen föl Buda várába. A menet 7 óra után indult meg a hercegprimás vezetése alatt. A fényes menetben részt vettek az összes buda-pesti plébániák papsága és a czéhek zászlaikkal, a magyar kir. testőrség új egyenru- hájában, és a pesti tüzoltók gr. Széchenyi Ödön parancs- nokuk vezérlete alatt. A nagy misét Simor hercegprimás mondta, a szent beszédet pedig dr. Schlauch Lőrincz esanádi kanonok tartotta. A szent jobbtól jobbra balra a magyar koronaörök állottak. Mise után a menetet a mint jött, visszatért a Zsigmond király kápolnához. Délután 3 órakor a herceg-primás nagy ebédet adott, melyen a miniszterek, tábornokok s Budapest hatóságai jelen voltak.

— **Szent-István napjára** hétfőn délután a sze- gedi kőjvonaton 2102, kedden reggel Debreczenből 1390, a bécsi kőjvonaton 1032, végre csak kedden este 10³/₄ órakor Pestre érkezett aradi kőjvonaton 1100, összesen tehát 5614 személy érkezett a fővárosba.

— **Küküllőmegye** alsó választókerületében a képviselő választásztás aug. 26-., felsőkerületében pe- dig 28-ik napjára van kitűzve.

— **Borszékéből** írják: Itt is mostoha idő járt. A vendégek száma meghaladta a 400-at nagyobbrészt moldvaiak és oláhországiak valának. A fürdő berende- zése sokban javult: új kényelmes zuhany állítottak; a Sáros, Anna, Lázár, és Lobogó fürdők üvegfedél alatt állanak; a sétátér sokat szépült s a fürdő igazgatóság nagy gondot fordít a vendégek kényelmére.

— **Deák Ferencz** a jövő hó 2-án érkezik Pestre. A falusi levegő igen jót tett neki, s daczára rövid ideig tartó betegségének, rendkívül jól néz ki és nagyon jól érzi magát.

— **Simor János** hg. primás aug. 21-kén a disz- ebéd után Zichy Géza gróf kis fiát megkeresztelve a Ka- ráchonyi-palotában azonnal haza utazott, honnét csak az országgyűlés megnyitására tér vissza a fővárosba.

— **Háynald Lajos** kalocsai érsek, a bajai önkénytes tüzoltó-egyletnek felszerelési költségül 200 forintot ajándékozott. A szives Adakozásért köszönetét fejezi ki az egylet.

— **A hercegprimás áldomása.** Király ő fel- sége születés napján a hercegprimás Esztergomban nagy diszbedét adott, s ez alkalommal a „M. Állam“ szerint a következő áldomást mondott: „Ma üljük Apos- toli urunk Királyunknak születés napját. Vallásos ke- gyelettel s osztatlan részvétellel ünneplik meg e dicső na- pot a Magyar-Oszták birodalom minden ajku népei, nem csak azért, mert a monarchikus államok és alkotmányok sarkköve a fejedelem, hanem különösen azon okból is, mivel polyglott birodalmunkban a közös uralkodó szent személye s fölülemelkedett atyai indulata azon pótolha- tatlan varázserő, mely a népek összetartozásának érze- tét lelkesíti, azokat testvérekké fűzi, s állami egységük- nek kifelé fejlődési szelét kölcsönöz. De a birodalmi né- pek egyikének sorsa és jövője sincs a felső uralkodó házzal oly szoros összefüggésben, oly elvárhathatlan solidaritásban, mint a magyar nemzet; s e szent kötelék még nagyobb jelentőséget, még magasabb rendeltetést nyert, midőn a légujabb valóságos európai események birodalmunk sulypontját ismét oda, a hova mindig tar- tozott, Magyarországra, s a magyar szent koronára he- lyezték vissza. És e gondviselészerű helyzetben a ma- gyar nemzet felismerve dicső küldetését, legnagyobb büszkeségének tartja a vallásos hűség, kulturái törekvés és önfeláldozás példájával a népek élére állani, s béké- ben s harcban egyiránt a trón, s a koronás király körül sorakozva, a birodalom sértetlenségéért, mint saját fen- maradása zállzáért, ha kell, véret ontani. Minden igaz magyar e hazafiai érzelmeinek kifejezésére emelem ezen áldomáspharamat azon forró kívánattal, hogy apostoli urunkat, Ferencz József ő cs. s kir. felségét dicső élet- párával, Erzsébet királyné asszonyunkkal, a nagy re- ményű trónörökösrel Rudolf koronaherceg ő felségével s az összes uralkodó házzal az Ur Isten sokáig éltesse!

— **Szép örökség.** A Domski-család egyik gaz- dag tagja 1772-ben nagy összeget tett le kamatozás végett, oly végrendelet mellett, hogy az csak 100 év múlva osztassék fel az illetők közt. A tőke a boroszlói bankban volt s állítólag 4 millióra növekedett. A vég- rendeletet 15-én bontották fel. Ha nem kacsza az egész, regisztrálni fogjuk az új milliósok neveit.

— **Talált régiségek.** — A sarkadi határban fekvő u. n. „Peezkes-vár“ nevű dombon,*) mely e hely legmagasabb pontja, a napokban bizonyos földmunkála- tok alkalmával egy ember és egy ló csont-vázára akadtak, mellettük pedig egy kardot s egy pár kengyel vasat találtak. — Körülbelül 2¹/₂ lábára a földszin alatt. A kard — a mennyire ily körülmények közt meglehet állapítani — a ló szügyébe volt szurva s magának az embernek tagjai paripája előtt heverték. A rozsdától egészen elundokított és egy helyütt ujniya is behorpsz- tott szablya egyenes német kard lehetett; még látható pengéjének hossza 12³/₄ hüvelyk, mihez járul a 1/2-hüv. szélességű ellenző. A 3¹/₂ hüv. hosszúságú kard markolat s az 1³/₄ hüv. magasságú gomb, melynél az őt az ellen- zővel összekötő, de már letörtött védív nyoma látszik. A kard egész hossza tehát 18¹/₂ hüv., az ellenző pedig 4³/₄ hüv. — A kengyelvas kerürete 12¹/₂ hüv. s közepén jelül a csalátszám 1 □ hüv. terjedelmű s mintegy 1/2 hüv. szélességű akasztófele látszik. A kengyelvas másik darabja kétfelé tört, egyébiránt tökéletesen párja az előbbinek. A talp többé-kevésbé mindkettőnél hiányzik. Bárha e vasak egészen eleven földben voltak az élegülés további föltűnő jelenléte nélkül is inkább a körülmények, mint a mélyben töltött nagy kor által rozsdásodhatnak meg annyira-előttém legalább egészen valószínűtlennek látszik, hogy e maradványok sokkal, — de csak valami- vel is az erőszék széthányása előtt kerülhettek volna ide, ha csak azon alig megállható véleményre nem jövünk hogy mindezeknek hellye vártemető volt. Van még másik lelet is: régebbi, ugyaninnen került ki — de csak tegnap kaptuk meg. Ez egy mintegy 1/2 mézelynyi, fül nélküli, erősen kiegészített anyagsupor, 6, alulról lefelé vonuló kettős csikkal, melyvel szemben ez edény felső kerületével párhuzamosan, a fül közt, kétegyenközü vonal halad. E pohár (annak nevezem, mert világosan jvársra szolgálható) felső szelén a fogantyúnál s evel szemben iv alakra változik, mely eset neki sajátos régi színt ad. Azonban ebből még korántsem következtet- tem azt, hogy valami római emlék, vagy talán még régebbi, — kőkorszak; nem tudom, miért nem égethették szintén valamely kurucz számára? Hogy mindezek épen maradtak Nuszbe Sándornak köszönhető kiöket, az ásás folytatásával még alkalmasint előkerülő többel együtt a vajudó „Biharvármegyei Történelmi és Régészeti Egylet“ számára ígérkezett beküldeni Találtak még egy üvegpo- harat is, — de elhanyagolták a munkásoknál: a cserpegek gyakoriak és lehet, hogy több fazéknak előjelei. Sarkad, 1872. aug. 17. Márki Sándor. (N. agyvárad)

— **Nő-hivatalnokok** Washingtonban már 3000 nő hivataloskodik, vannak könyvvezetők, nyomdászok, másolók, könyvtárosok; a pénzügyi szakmában nagyobb részt a bankjegyzosztályban mind nők végzik a hivatalos teendőket és pedig dicséretesen.

— **Ó-Orsováról** 20-ról jelentik, hogy Baziásban Tisza miniszter ur Skudier tábornok által fogadtatott és Drenkováig kísértetett, hol ágyulásokkal üdvözöltetett Orsován a polgári és katonai hatóságok küldöttjei által fogadtatott és Turnu-Szeveriniig kísértetett hol a hatósá- gok tiszteltekdele tála.

— **A Salezburgi Loosokat** illető hirdetményre felhívjuk a t. cz. közönség figyelmét, előnyösök s egész- ben 26 ft o. é. részletre 30 fr. havonként 1 frittal és 19 kr. stempellel, a bécsi kereskedelmi bank váltóiródá- jában kaphatók Graben 13.

*) E földvárat Löwenburg cs. vezér 1711-ben rontotta le.

Felelős szerkesztő: Sándor János.

Sz. 19. — 627—1872. (525) 3—3
Hirdetmény.
A kolozsvári dohány nagyüzöd irórsélsébe jövén, irórsélsé pályázat újjan fog betöltetni. E lörséde évi forgalma dohány-nyagvágó és bé- lyeggyártásában összesen 251,501 ftt. teszen, 159 dohány kisárus van hozzá csatolva, és saját kis- áruslása évi forgalma 13,537 ft 90 kr volt.
A feltételek a kolozsvári m. kir. pénzügyi- biztosságnál valamint a kolozsvári m. kir. pénz- ügyigazgatóság kiadó hivatalánál megtekin- thetők.
A szabályszerűleg kiállított és bepecsételt irórsélsé ajánlatok legkésőbbben 1872. évi au- gusztus hó 28-án déli 12 óráig a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság elnökségéhez bea- danók.
Kolozsvárt, 1872. aug. hó 12-én.
A m. kir. pénzügyigazgatóságól.

10—20 (473)
Bevásárlása, eladása és becsérelése
minden létező állampapír, elsőbbségi kötvény, sorsjegy, vasuti-, bank- és ipar-aktiáknak, Couponok beváltása.
Megbizások a cs. kir. börzére
készpénz — vagy 10% előre fizetéssel teljesítenek.
Mindenféle sorsjegyek
havi részletfizetések mellett 5 frittól föléle eladtnak.

Rothschild és Társa
Opernring 21.
— **BÉCS.** —
Részletjegyek minden húszra érvényesek további ráfizetés nélkül

40-ed cs. k. osztr. államsorsjegy 1839-ből 6 ft.
20-ad cs. k. osztr. államsorsjegy 1860-ból 8 „
20-ad magyar nyereleménysorsjegy 1870-ből. 7 „
20ad török vasuti sorsjegy 1870-ből

(36 húszra érvényes) 4 „

A Szerecsen-gyógyszertár által Mainz- ban ingyen kapható Dr. Sampson tudomá- nyos érekeztele a
Coca-labdacsok I., II. és III.
használatára felül (1 dohoz 2 ftt, 6 dohoz 10 ftt o. é. porosz gyógyszer-díjzár) a letező- és emésztő-szervek, az idegrendszer beteg- ségei, valamint általános és különös gyenge- ségi állapot ellen, úgy az indikáló híres általános szer, a coca-nak Peruból-kittúo tulajdonságait felül.
15—20 [455]

Meghívás az ujon kibocsátott Salzburgi Kölcsön-sorsjegyek vásárlására.
Alóliirt váltóirodának van szerenésje ezennel nagybecsült t. cz. magán vásárlói- és üzletbairainak jelenteni, hogy az országfőváros **Salzburg** által kibocsátott **Lotto-kölcsön**, melynek első húszára már **september 5-én** főnyeremény **40,000 ftt.** alóliirt által ép most adatott ki. E Lotto-kölcsön 1.728,300 ft. o. é. tesz s 40 év alatt 3.952,980 fttnyi o. é. jelentékeny összeggel fizettetik vissza. Fel van osztva részletkötelezvényekre (Loosok), melyek mindenike legalább 30 frittal o. é. sorsoltatik ki. Éven- ként van 5 húzás 40,000, 30,000, 15,000 ft, stb., stb. főnyereményekkel, a Loosok minden lehető biztonságot nyújtanak, miután Salzburg országfőváros minden vagyonával, minden bevételeivel, regaleival a Loosok pontos bevál- tásáért kezéskedik.
Egy eredeti sorsjegy ára **26 ftt o. é.**
Azonban arra figyelmeztetünk, hogy alóliirt váltóiroda a Lotto-kölcsönnek csak egy részét hajlandó ez árban kiadni, miután ez annyira előnyösen dojtált Loosok nagyban kerestetvén, az árak bizonynyal emelkedni fognak. Hogy mindenki maga idejében hozzáj. thasson az ily Loosokhoz, kaphatók részletes fizetés mellett is 30 fttért úgy, hogy havonként 1 ft és stempellel egyszermindenkorra 19 kr o. é. fizetessék, s még is már a legközelebbi húzásnál játszanak a 40,000 ftt főnyereményre és a többiekre is. Megrendelések az illető összeg beküldése mellett azonnal teljesítenek. Azon üzletbarátok, kik a salzburgi Loosok elárusításával foglalkozni akarnak forduljanak alóliirt váltóirodához.
(524) 8—12

A bécsi cs. k. kiváltságolt keresk. bank váltóirodája, előbb Sothen C. János, Graben 13.